

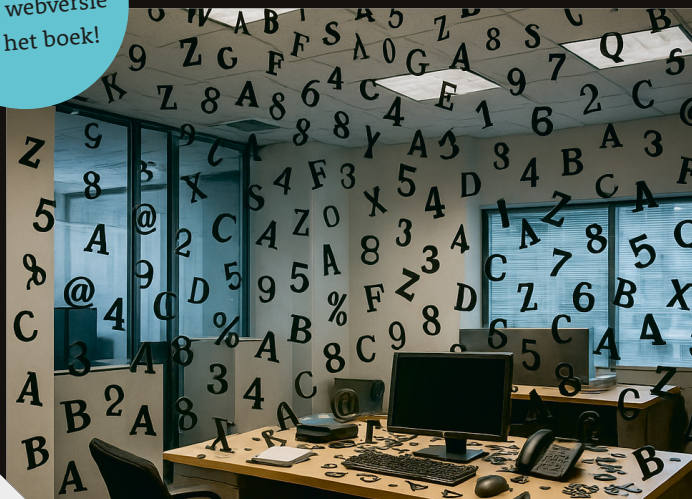
TEAM VDM

AI

VOOR BEGINNERS

De begrijpelijke introductie tot kunstmatige intelligentie

inclusief
gratis webversie
van het boek!

VAN DUUREN
MEDIA

AI voor beginners

AI voor beginners

Team VDM

VANDUUREN
MEDIA

ISBN: 978-94-6356-457-1

NUR: 450, 984

Trefw.: kunstmatige intelligentie

Omslagontwerp: Budelinc, Rotterdam

Opmaak: Van Duuren Media, Culemborg/Barcelona

Druk: Printforce, Culemborg

Omslagfoto is gemaakt met AI

Eerste druk: augustus 2026

Dit boek is gedrukt op een papiersoort die niet met chloorhoudende chemicaliën is gebleekt. Hierdoor is de productie van dit boek minder belastend voor het milieu.

Copyright © 2026 Van Duuren Media B.V.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

Voorzover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16B Auteurswet 1912 j° het Besluit van 20 juni 1974, St.b. 351, zoals gewijzigd bij Besluit van 23 augustus 1985, St.b. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht. Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatie- of andere werken (artikel 16 Auteurswet 1912), in welke vorm dan ook, dient men zich tot de uitgever te wenden.

Dit boek is samengesteld met behulp van AI. Ondanks alle aan de samenstelling van dit boek bestede zorg kan noch de redactie, noch de auteur, noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor schade die het gevolg is van enige fout in deze uitgave.

Lezersvoordeel, zo werkt het!

Van Duuren Media biedt jou als lezer veel voordeel en extra content. Daarvoor hoef je slechts dit boek te registreren bij Van Duuren Media. Je profiteert dan van deze voordelen:

- Je bent als eerste op de hoogte van onze exclusieve lezersaanbiedingen en kortingen op een ruime selectie van onze boeken
- Je ontvangt regelmatig onze nieuwsbrief met relevante informatie over nieuwe boeken, de beste artikelen van ons blog, boektrainingen, masterclasses en interessante kortingsacties
- Je kunt de webversie van dit boek online lezen en doorzoeken in de browser op computer of tablet (niet via een e-reader)

Om te profiteren:

- 1 Ga naar **vanduurenmedia.nl/registreer**
- 2 Vul het formulier in en voer de registratiecode **Zk7T5vB3A2** in
- 3 Je ontvangt een bevestigingsmail waarin staat hoe je meteen kunt profiteren van het lezersvoordeel

Blog

De wereld van pc's & tablets, fotografie & beeldbewerking en web-design & IT-management is voortdurend in beweging. Alle nieuwe ontwikkelingen houden wij bij op ons blog. Het biedt een actuele, brede en dynamische aanvulling op onze boeken, met antwoorden op actuele vragen, zodat je het meeste uit uw computer- en foto-apparatuur haalt.

Neem gauw een kijkje op **blog.vanduurenmedia.nl**.

Ontdek de voordelen van digitaal lezen op Yindo

Op Yindo vind je digitale boeken van verschillende uitgeverijen, waaronder Van Duuren Media; deze zijn tegen betaling in te zien. Enkele voordelen van Yindo:

- je kunt boeken permanent of tijdelijk aanschaffen
- met de zoekfunctie doorzoek je een boek op onderwerp of trefwoord
- het aanbod omvat leverbare en niet meer leverbare boeken

Kijk voor meer informatie op www.vanduurenmedia.nl/yindo

Inhoud

I	Inleiding	9
	AI is dichterbij dan je denkt	9
	Waarom dit boekje?	10
	Voor wie is dit boek?	11
	Wat ga je ontdekken?	11
1	Wat bedoelen we eigenlijk met AI?	13
	AI in gewone mensentaal	13
	Wat is generatieve AI?	15
	Waarom lijkt AI soms zo slim?	16
	Probeer dit zelf	17
2	Waarom is iedereen hier zo enthousiast over?	19
	Sneller op gang komen	19
	Beter nadenken met hulp	21
	Meer plezier in maken en leren	22
	Probeer dit zelf	23
3	Welke AI-programma's kom je tegen?	25
	Chatbots: je gesprekspartner op het scherm	25
	AI in programma's die je al gebruikt	27
	Beeldtools en creatieve hulpmiddelen	28
	Hoe kies je waarmee je begint?	29
4	Zo praat je met AI	31
	AI reageert op jouw opdracht	31
	Vier ingrediënten van een goede prompt	32
	Doorvragen mag	34
	Probeer dit zelf	35
5	AI als schrijfhulp	37
	Van leeg scherm naar eerste versie	37
	Je eigen tekst verbeteren	39
	Samenvatten en herschrijven	40
	Probeer dit zelf	42

6	AI als denkmaatje	43
	Ideeën bedenken	43
	Keuzes ordenen	45
	Leren op jouw niveau	46
	Probeer dit zelf	48
7	AI voor beeld en creativiteit	49
	Beelden maken met woorden	49
	Waar kun je beeld-AI voor gebruiken?	52
	Let op stijl, rechten en herkenbaarheid	53
	Probeer dit zelf	54
8	Waar moet je op letten?	57
	AI kan fouten maken	57
	Bescherm je privacy	59
	Jij blijft verantwoordelijk	60
	Een eenvoudige controlelijst	61
9	Zo maak je AI onderdeel van je dag	63
	Begin klein	63
	Maak vaste gewoontes	65
	Vergelijk en leer	66
	Probeer dit zelf: zeven dagen	67
10	Je eerste tien AI-experimenten	69
	Speel met het gesprek	69
	Breng AI naar de echte wereld	71
	Maak iets verrassends	73
	Wat heb je ontdekt?	75
A	Aan de slag met ChatGPT, Gemini en Copilot	77
	Eerst dit: een gratis account is genoeg	77
	ChatGPT	78
	Gemini	79
	Microsoft Copilot	81
	Welke kies je om te beginnen?	82
	Index	83

Inleiding

AI is dichterbij dan je denkt

Misschien heb je de afgelopen tijd steeds vaker iets over kunstmatige intelligentie (AI) gehoord. Een collega gebruikt ChatGPT om een tekst te verbeteren, een vriend laat met AI een vakantieplanning maken en op televisie gaat het over computers die afbeeldingen, muziek en complete verhalen kunnen maken. De ontwikkelingen volgen elkaar snel op. Daardoor kan AI tegelijkertijd fascinerend en overweldigend klinken.

Dit boek helpt je om op je gemak kennis te maken met die wereld. Je begint bij de basis en ontdekt stap voor stap wat *generatieve AI* – want daar spreken we over: AI die tekst, beeld en meer genereert – voor jou kan betekenen. Daarbij staat steeds één vraag centraal: wat kun jij er zelf mee doen? De techniek achter AI komt alleen aan bod wanneer die uitleg je helpt om het hulpmiddel beter te begrijpen en verstandiger te gebruiken.

Generatieve AI is vooral interessant omdat je ermee kunt samenwerken via gewone taal. Je schrijft wat je wilt weten of maken en de AI reageert. Zo kun je een ingewikkelde brief laten uitleggen, ideeën bedenken voor een etentje, een tekst vriendelijker formuleren of een plan voor een vrije middag maken. Je kunt zelfs beschrijven welke afbeelding je voor ogen hebt en die vervolgens laten maken. Een paar regels tekst kunnen het begin zijn van iets bruikbaar, verrassends of gewoon leuks.

Waarom dit boekje?

Rond AI hangt veel grote taal. Berichten gaan over banen die veranderen, programma's die steeds slimmer worden en bedrijven die miljarden investeren. Voor een eerste kennismaking heb je daar weinig aan. Je wilt vooral weten wat AI is, hoe je ermee begint en welke mogelijkheden relevant zijn in je eigen dagelijks leven.

Daarom houden we het in dit boek praktisch. We bekijken vooral generatieve AI: systemen die op jouw verzoek tekst, beeld en andere inhoud kunnen maken. Tekst krijgt de meeste aandacht, omdat je daar eenvoudig mee kunt experimenteren. Een vraag stellen, een tekst verbeteren of een paar ideeën laten bedenken kost maar enkele minuten. Je merkt snel wat goed werkt en waar je zelf moet bijsturen.

Je ontdekt bovendien dat werken met AI vaak een kwestie van proberen is. Stel een vraag, bekijk het antwoord en geef daarna extra aanwijzingen. Vraag om een kortere versie, een eenvoudiger uitleg of drie andere ideeën. Zo ontstaat een gesprek waarin je steeds duidelijker maakt wat je zoekt. Juist die wisselwerking maakt generatieve AI toegankelijk voor beginners.

We besteden ook aandacht aan de grenzen. AI kan een overtuigend antwoord geven dat feitelijk onjuist is. Gegevens die je invoert kunnen privacygevoelig zijn en voor sommige toepassingen spelen auteursrecht en verantwoordelijkheid een rol. Verstandig gebruik begint daarom met een paar eenvoudige gewoontes: denk zelf mee, controleer belangrijke informatie en deel gegevens bewust. Met die basis kun je veel toepassingen met vertrouwen verkennen.

Voor wie is dit boek?

Dit boek is geschreven voor iedereen die nieuwsgierig is naar AI en vanaf het begin wil starten. Misschien heb je al eens een AI-chatbot geopend en wist je toen nauwelijks wat je moest vragen. Misschien heb je er tot nu toe vooral over gelezen of anderen erover horen praten. Ook wanneer computers vooral hulpmiddelen voor je zijn en technologie zelden je hobby is, kun je met de voorbeelden in dit boek direct uit de voeten.

Voorkennis is overbodig. Programmeerkennis en technische begrippen als algoritmen, taalmodellen en neurale netwerken mogen voorlopig op de achtergrond blijven. We gebruiken gewone taal en herkenbare situaties. Waar een begrip nuttig is, leggen we het eenvoudig uit. Het doel is dat je begrijpt wat je doet en snel genoeg vertrouwen krijgt om zelf te experimenteren.

De voorbeelden komen uit allerlei alledaagse situaties. Je kunt AI gebruiken voor werk, studie en hobby's, maar ook voor kleine praktische vragen thuis. Denk aan een e-mail, een boodschappenlijst, een uitleg van een lastig onderwerp, ideeën voor een verjaardag of een tekst voor een vereniging. Zo ontdek je vanzelf welke toepassingen bij jou passen.

Wat ga je ontdekken?

We beginnen met de vraag wat AI eigenlijk is en waarom generatieve AI zo veel aandacht krijgt. Daarna maak je kennis met een aantal bekende hulpmiddelen en ontdek je hoe je met AI communiceert. Je leert hoe een duidelijke opdracht zorgt voor een bruikbaar antwoord en hoe je via vervolgvragen steeds dichterbij het resultaat komt dat je voor ogen hebt.

Vervolgens gaan we vooral doen. Je gebruikt AI als schrijfhulp en als denkmaatje. Je laat teksten verbeteren, ideeën bedenken, informatie ordenen en onderwerpen uitleggen. Ook beeld komt aan bod, zodat je ervaart hoe je met woorden een afbeelding kunt laten maken. De voorbeelden zijn klein genoeg om meteen uit te proberen en veelzijdig genoeg om daarna je eigen varianten te bedenken.

Daarna kijken we naar verantwoord gebruik. Je leert waarom controle belangrijk blijft, welke informatie je beter voor jezelf houdt en hoe je bewust omgaat met resultaten die door AI zijn gemaakt. Aan het einde van het boek krijg je een reeks eenvoudige experimenten waarmee je verder kunt oefenen. Je hebt dan voldoende begrip om zelf te beginnen, vragen te stellen, resultaten te beoordelen en nieuwe mogelijkheden te ontdekken. Zo'n praktische basis maakt verdere verkenning een stuk eenvoudiger.

Wat bedoelen we eigenlijk met AI?

De kans is groot dat je het woord AI inmiddels bijna dagelijks tegenkomt. Je telefoon verbetert foto's, een zoekmachine geeft steeds uitgebreidere antwoorden en een chatbot kan binnen enkele seconden een tekst schrijven. AI die toepassingen worden vaak onder dezelfde noemer geplaatst: kunstmatige intelligentie, meestal afgekort tot AI, van het Engelse *artificial intelligence*.

Dat klinkt al snel alsof computers op een menselijke manier kunnen denken. Voor een eerste kennismaking helpt een eenvoudiger beeld. AI is technologie die grote hoeveelheden voorbeelden kan verwerken, daarin patronen herkent en die patronen gebruikt om een taak uit te voeren. Soms gaat het om het herkennen van een gezicht op een foto, soms om het voorspellen van verkeer en soms om het schrijven van een antwoord op jouw vraag. In dit boek richten we ons vooral op die laatste vorm: generatieve AI.

AI in gewone mensentaal

Stel dat je duizenden foto's van katten en honden bekijkt. Na verloop van tijd ga je kenmerken herkennen: de vorm van oren, een snuit, de verhouding van een kop of de manier waarop een dier is gebouwd. Een AI-systeem leert eveneens van grote verzamelingen voorbeelden. Het doet dat op zijn eigen, wiskundige manier en kan daarna patronen gebruiken om nieuwe invoer te beoordelen of een passend resultaat te maken.

Daarmee komen we meteen bij een belangrijk punt: AI is een verzamelnaam. Er bestaan veel soorten systemen met heel verschillende taken. Een spamfilter probeert ongewenste e-mail te herkennen. Een navigatieprogramma voorspelt welke route waarschijnlijk het snelst is. Een streamingdienst doet aanbevelingen op basis van kijk- of luistergedrag. Zulke toepassingen bestaan al jaren en veel mensen gebruiken ze zonder er bewust bij stil te staan.

De huidige belangstelling draait vooral om systemen waarmee je in gewone taal kunt communiceren. Je typt bijvoorbeeld: *Bedenk vijf namen voor een buurtfeest of Leg uit waarom de lucht blauw is* in woorden die een kind van tien begrijpt. Een paar tellen later verschijnt er een antwoord. Die toegankelijkheid verandert veel. Voorheen had je voor slimme software vaak speciale kennis of vaste menu's nodig. Nu kun je simpelweg beschrijven wat je wilt bereiken.

AI kan bovendien verschillende soorten informatie combineren. Een chatbot kan bijvoorbeeld eerst een lijst met ideeën geven en daarna één idee uitwerken als stappenplan. Geef je een eigen tekst mee, dan kan het systeem die gebruiken als uitgangspunt voor een samenvatting of een nieuwe versie. Daardoor voelt werken met AI minder als het bedienen van een programma met vaste knoppen en meer als het geven van aanwijzingen aan een gereedschap dat zich aan je opdracht aanpast.

Dat maakt AI vooral interessant als hulpmiddel. Iedereen die een vraag kan formuleren, kan ermee aan de slag. Een goede vraag, wat extra context en een paar vervolgoopdrachten brengen je vaak al verrassend ver. In hoofdstuk 4 gaan we uitgebreid kijken hoe je zulke opdrachten formuleert.

Wat is generatieve AI?

Het woord generatief komt van genereren: iets voortbrengen of maken. Generatieve AI kan nieuwe inhoud produceren op basis van jouw opdracht. Dat kan tekst zijn, maar ook een afbeelding, muziek, gesproken audio, video of computercode. In dit boek krijgt tekst de meeste aandacht, omdat je daarmee snel kunt oefenen en de resultaten gemakkelijk kunt beoordelen.

Je kunt een tekstsysteem bijvoorbeeld vragen om een e-mail op te stellen, een lange tekst samen te vatten, tien ideeën te bedenken of een ingewikkeld onderwerp eenvoudiger uit te leggen. Geef je daarna extra aanwijzingen, dan past het systeem het resultaat aan. Een zakelijke tekst kan vriendelijker worden, een lange uitleg korter en een algemeen voorstel persoonlijker. Zo bouw je het resultaat stap voor stap op.

Ook bij afbeeldingen werkt gewone taal als vertrekpunt. Je beschrijft bijvoorbeeld een vrolijke illustratie van een rode fiets voor een bloemenwinkel op een zonnige lentedag. De beeldgenerator maakt vervolgens een afbeelding die bij die beschrijving past. Voeg je details toe over stijl, compositie of sfeer, dan kan het resultaat verder veranderen. Later in het boek gaan we daar zelf mee experimenteren.

Bij generatieve AI ontstaat een nieuwe uitkomst op basis van patronen die het systeem tijdens de training heeft geleerd. Een tekstmodel bouwt het antwoord tijdens jouw gesprek stap voor stap op: het systeem berekent telkens welk volgend stukje tekst goed bij de voorgaande tekst en jouw opdracht past. Daarachter zit veel techniek, maar voor dagelijks gebruik is vooral het gevolg belangrijk: jouw formulering beïnvloedt sterk wat er terugkomt.

Waarom lijkt AI soms zo slim?

Een gesprek met een moderne AI-chatbot kan opmerkelijk natuurlijk voelen. Je stelt een vraag, krijgt een helder antwoord en kunt meteen doorvragen. Het systeem kan binnen hetzelfde gesprek teruggrijpen op eerdere berichten en sluit daar vaak soepel op aan. Daardoor ontstaat gemakkelijk de indruk dat er aan de andere kant iemand zit die precies begrijpt wat je bedoelt.

Die indruk ontstaat vooral door de enorme hoeveelheid taalpatronen die het systeem heeft geleerd. In teksten komen ontelbaar veel verbanden voor: vragen en antwoorden, uitleg en voorbeelden, woorden die vaak samen worden gebruikt en manieren waarop mensen redeneringen opbouwen. Een goed getraind taalmodel kan zulke patronen gebruiken om tekst te produceren die logisch, behulpzaam en soms verrassend creatief overkomt.

Dat verklaart ook waarom een chatbot zo veel verschillende rollen kan aannemen. In het ene gesprek helpt hij je een recept aanpassen, in het volgende legt hij een begrip uit en daarna bedenkt hij namen voor een vereniging. Voor jou lijken dat heel verschillende taken. Voor het systeem hebben ze één overeenkomst: jij geeft tekst als opdracht en het systeem maakt op basis daarvan passende nieuwe tekst. De veelzijdigheid zit dus voor een groot deel in de taal waarmee we allerlei wensen kunnen beschrijven.

Toch blijft jouw eigen beoordeling belangrijk. Een AI-systeem kan een fout antwoord formuleren met dezelfde overtuigende toon als een juist antwoord. Het kan details invullen die aannemelijk klinken of een bron noemen die anders blijkt te zijn dan verwacht. Bij ideeën voor een verjaardagsfeest heeft zo'n fout meestal weinig gevolgen. Bij medische informatie, geldzaken, wetgeving of belangrijke feiten is controle vanzelfsprekend veel belangrijker.

Je kunt AI daarom het best zien als een bijzonder veelzijdige assistent. Die assistent kan snel schrijven, ordenen, samenvatten en ideeën aandragen. Jij bepaalt de opdracht, beoordeelt het resultaat en kiest wat bruikbaar is. Naarmate je beter leert aangeven wat je zoekt, groeit de kans dat de uitkomst aansluit bij jouw doel.

Probeer dit zelf

De eenvoudigste manier om gevoel voor generatieve AI te krijgen, is een kleine opdracht uitproberen. Kies een onderwerp waar je al iets van weet. Dat maakt het gemakkelijk om te beoordelen of de uitleg klopt en of de toon prettig is.

Open een AI-chatbot¹ en geef bijvoorbeeld deze opdracht:

Leg in ongeveer 150 woorden uit hoe een regenboog ontstaat. Schrijf voor iemand die weinig van natuurkunde weet en gebruik een eenvoudig voorbeeld.

Lees het antwoord en geef daarna een vervolgoopdracht, bijvoorbeeld: Maak de uitleg nog eenvoudiger en gebruik maximaal vijf zinnen. **Vraag vervolgens:** Bedenk drie vragen waarmee ik kan controleren of ik de uitleg heb begrepen. Je hebt nu in een paar minuten drie belangrijke eigenschappen van generatieve AI ervaren: het systeem kan uitleg geven, de vorm aanpassen en voortbouwen op een eerder antwoord.

Probeer dezelfde aanpak daarna met een onderwerp dat jij interessant vindt. Denk aan tuinieren, geschiedenis, fotografie, voetbal, koken of een plaats die je graag wilt bezoeken. Juist door te experi-

1 Zie de bijlage achter in het boek voor praktische informatie over het gebruik van de AI-chatbots ChatGPT, Gemini en Copilot.

menteren ontdek je hoe veel verschil een kleine verandering in je opdracht kan maken.

In het volgende hoofdstuk kijken we naar de redenen waarom generatieve AI zo veel enthousiasme oproept. Daar gaat het vooral om de praktische voordelen: sneller beginnen, ideeën ontwikkelen, informatie ordenen en nieuwe mogelijkheden ontdekken.

Leg in ongeveer 150 woorden uit hoe een regenboog ontstaat. Schrijf voor iemand die weinig van natuurkunde weet en gebruik een eenvoudig voorbeeld.

Een **regenboog** ontstaat wanneer zonlicht door **regendruppels** schijnt. Het belangrijkste om te onthouden is dat wit licht eigenlijk uit veel kleuren bestaat. In een regendruppel wordt dat licht **gebroken, gereflecteerd** en daarna **weer gebroken** wanneer het de druppel verlaat. Elke kleur buigt nét iets anders, waardoor ze als een waaier uit elkaar vallen.

Stel je voor dat je een **glazen prisma** hebt — zo'n driehoekig blokje dat een lichtstraal in kleuren splitst. Een regendruppel werkt precies hetzelfde, maar dan rond en zwevend in de lucht. Jij ziet een regenboog alleen wanneer de zon achter je staat en de druppels voor je hangen.

Daarom zie je altijd dezelfde volgorde: rood bovenaan, violet onderaan. Het is dus geen boog die ergens "hangt", maar een optisch effect dat ontstaat tussen **jou**, de **zon** en de **regendruppels**.

Wil je ook weten hoe **dubbele regenbogen** werken of waarom iedereen **zijn eigen regenboog** ziet?

Zo gemakkelijk is het om met AI te werken. In dit voorbeeld is Copilot gebruikt. Klik op een van de onderstreepte woorden onderin om meteen door te vragen.

Waarom is iedereen hier zo enthousiast over?

2

Generatieve AI heeft in korte tijd veel aandacht gekregen. Mensen gebruiken chatbots om teksten te schrijven, ideeën te verzamelen, uitleg te vragen, plannen te maken en allerlei kleine klusjes sneller af te handelen. Voor wie er voor het eerst mee werkt, kan vooral de snelheid verrassen. Je typt een vraag of opdracht en enkele seconden later staat er een antwoord waar je meteen mee verder kunt.

Die snelheid is maar een deel van de aantrekkingskracht. AI kan je ook helpen om ergens aan te beginnen, gedachten te ordenen en nieuwe mogelijkheden te zien. Soms levert dat tijdswinst op. Soms krijg je vooral een zetje naar een onverwachte richting. En soms is het gewoon leuk om te ontdekken wat er gebeurt wanneer je een verrassende opdracht geeft. In dit hoofdstuk kijken we naar die praktische voordelen.

Sneller op gang komen

Een leeg scherm kan weerstand oproepen. Je wilt een mail schrijven, een uitnodiging maken of een voorstel voorbereiden, maar de eerste zin laat op zich wachten. Generatieve AI is juist op zo'n moment handig. Je kunt beginnen met een grof idee. Een paar aanwijzingen zijn vaak genoeg voor een eerste versie.

Stel dat je een buurtborrel organiseert. Je weet wanneer en waar die plaatsvindt en je wilt de burens uitnodigen. In plaats van lang te

puzzelen op de formulering, kun je een chatbot de eerste versie laten schrijven.

Schrijf een korte, vriendelijke uitnodiging voor een buurtborrel op zaterdagmiddag. De borrel begint om vier uur in onze gezamenlijke tuin. Vraag iedereen om zelf iets te drinken mee te nemen. Houd de tekst luchtig en enthousiast.

Waarschijnlijk krijg je binnen enkele seconden een bruikbare tekst. Daarna kun je hem aanpassen.

Buurtborrel! 🍷

Zin in een gezellige zaterdagmiddag met de buurt? Kom gezellig langs voor een drankje en een praatje in onze gezamenlijke tuin!

Zaterdag

Vanaf 16.00 uur

Onze gezamenlijke tuin

Neem zelf iets lekkers te drinken mee. Wij zorgen voor de gezelligheid! Hopelijk zien we jullie allemaal daar! 🍷

Misschien wil je de uitnodiging korter, iets persoonlijker of juist wat rustiger van toon. Je kunt dat zelf doen of een vervolgoopdracht geven. Zo verandert de eerste versie in een tekst die steeds beter bij jouw bedoeling past.

Dit principe werkt bij veel meer taken. Denk aan een eerste opzet voor een e-mail, een lijst met gesprekspunten, een programma voor een familiedag, een beschrijving voor een verkoopadvertentie of een korte tekst voor sociale media. Al geeft je materiaal waarmee je zelf verder denkt. Daardoor verschuift je startpunt van een leeg vel naar een eerste voorstel dat je kunt beoordelen en verbeteren.

Dat is vooral prettig bij taken die je uitstelt als de inspiratie even ontbreekt. De eerste stap wordt kleiner. Beschrijf wat je wilt bereiken en laat AI een begin voorstellen. Daarna kun je kiezen wat bruikbaar is en wat anders moet. Bij eenvoudige taken bespaart dat vaak tijd. Bij lastigere taken helpt het vooral om sneller richting te krijgen.

Beter nadenken met hulp

AI is ook bruikbaar wanneer je al ideeën hebt, maar ze nog door elkaar lopen. Een chatbot kan informatie ordenen, mogelijkheden naast elkaar zetten en vragen bedenken die je helpen om verder te denken. Daarmee krijgt het gesprek een andere functie: je vraagt minder om een kant-en-klaar antwoord en gebruikt AI meer als denkmaatje.

Stel dat je een weekend weg wilt plannen met vier vrienden. De een houdt van musea, de ander wil graag wandelen, iemand eet vegetarisch en jullie willen de kosten beperkt houden. Je kunt al die wensen in één opdracht zetten en vragen om een paar mogelijke bestemmingen met voor- en nadelen. Zo ontstaat snel een eerste overzicht dat je samen kunt bespreken.

Hetzelfde werkt bij keuzes op het werk of thuis. Je kunt bijvoorbeeld vragen welke vragen belangrijk zijn bij de aanschaf van een nieuwe laptop, welke onderwerpen je moet bespreken tijdens een eerste gesprek met een aannemer of welke punten je kunt meenemen bij het vergelijken van twee opleidingen. AI kan zo helpen om je eigen denkproces vollediger te maken.

Een handige aanpak is om eerst je eigen gedachten op te schrijven en AI daarna te vragen om mee te kijken. Geef bijvoorbeeld vijf losse punten en vraag om ze te groeperen. Of beschrijf een keuze

waar je over twijfelt en vraag welke afwegingen je mogelijk nog mist. De uitkomst is dan vooral een uitnodiging om verder te denken. Jij kent je situatie, voorkeuren en grenzen uiteindelijk het best.

Ook bij leren werkt deze aanpak goed. Stel dat je een onderwerp lastig vindt. Je kunt om een eenvoudige uitleg vragen, daarna om een voorbeeld en vervolgens om een paar vragen waarmee je controleert of je de kern begrijpt. De uitleg past zich zo stap voor stap aan jouw behoefte aan. Dat maakt leren interactiever dan alleen een tekst lezen en hopen dat alles blijft hangen.

Meer plezier in maken en leren

De speelse kant van AI is minstens zo interessant. Juist speelse opdrachten laten snel zien hoe veelzijdig generatieve AI is. Je kunt een quiz laten maken voor een verjaardag, een sprookje bedenken waarin je woonplaats voorkomt, een vegetarisch gerecht verzinnen met ingrediënten die nog in de koelkast liggen of een grappige naam zoeken voor een familie-appgroep.

Zulke experimenten hebben een voordeel: de druk is laag. Je kunt vrij proberen, vreemde ideeën testen en ontdekken hoe een andere formulering het resultaat verandert. Vraag eerst om vijf ideeën en daarna om vijf verrassendere ideeën. Laat een tekst schrijven alsof hij uit een reisgids komt en vraag vervolgens om dezelfde inhoud als vrolijk bericht voor vrienden. Door zulke variaties krijg je vanzelf gevoel voor de mogelijkheden.

AI kan ook aansluiten bij hobby's. Een tuinliefhebber kan ideeën verzamelen voor een kleine stadstuin. Een fotograaf kan thema's bedenken voor een fotowandeling. Iemand die graag kookt kan variaties vragen op een favoriet gerecht. Een boekenliefhebber kan vragen om discussievragen voor een leesclub. De waarde zit vaak in

de combinatie van jouw interesse en de snelheid waarmee AI nieuwe invalshoeken aandraagt.

Creativiteit wordt hierdoor een gesprek. Jij geeft richting, AI doet voorstellen en jij kiest wat je ermee doet. Soms is het eerste idee meteen bruikbaar. Soms brengt een matig voorstel je juist op een beter eigen idee. Ook dat is winst: het gesprek zet iets in beweging.

Probeer dit zelf

Kies een kleine taak waar je vandaag of morgen toch al iets mee wilt doen. Dat kan iets praktisch zijn, zoals een bericht schrijven of een maaltijd bedenken, maar ook iets puur voor de lol. Geef de chatbot eerst een eenvoudige opdracht. Gebruik bijvoorbeeld:

Bedenk vijf originele ideeën voor een gezellige avond thuis met vier vrienden. We willen ongeveer drie uur samen zijn en maximaal vijftig euro uitgeven. Geef per idee in één zin aan wat we nodig hebben.

Zeker! Vijf originele ideeën voor 5 personen, ongeveer 3 uur en maximaal €50:

1. **Mini-pubquiz met foute prijzen** — Maak zelf rondes over muziek, films en jullie vriendengroep en geef hilarische prijzen; nodig zijn papier, pennen, een telefoon/laptop, snacks en vijf kleine prijsjes (±€30).
2. **Blind proeflaboratorium** — Proef geblinddoekt goedkope snacks en drankjes en laat iedereen raden wat het is; nodig zijn 10–15 verschillende supermarktproducten, blinddoeken en scorebriefjes (±€35).
3. **Thuisbioscoop met film-bingo** — Kies vooraf een film en maak bingo-kaarten met clichés of gebeurtenissen die erin voorkomen; nodig zijn een scherm, dekens, popcorn, drankjes en zelfgemaakte bingo-kaarten (±€20).
4. **De Grote €5-Challenge** — Geef iedereen €5 om in de supermarkt het vreemdste of lekkerste hapje te kopen en organiseer daarna een gezamenlijke proeverij; nodig zijn €25 aan boodschappen, bordjes, servetten en iets te drinken (±€35).
5. **Mysterieavond: wie heeft het gedaan?** — Speel een zelfgemaakt moordmysterie waarbij iedereen een geheim personage en opdrachten krijgt; nodig zijn vijf rollen, enveloppen, eenvoudige verkleedaccessoires, hapjes en sfeerverlichting (±€25).

Bekijk het antwoord en kies het idee dat je het meest aanspreekt. Vraag daarna om dat ene idee verder uit te werken. Voeg vervolgens een extra wens toe, bijvoorbeeld dat de voorbereiding maximaal een halfuur mag kosten of dat iedereen iets kan bijdragen. Je ziet dan hoe het resultaat verandert zodra je meer context geeft.

Doe daarna hetzelfde met een taak die je normaal wat minder leuk vindt. Laat AI bijvoorbeeld een eerste opzet maken voor een zakelijke mail, een boodschappenlijst ordenen of een lange lijst met losse notities terugbrengen tot een kort overzicht. Vergelijk hoeveel moeite het kost om zelf vanaf nul te beginnen met de moeite die nodig is om een eerste AI-versie te beoordelen en aan te passen.

Na dit experiment mag je het eenvoudig houden. Het doel is vooral ontdekken waar AI voor jou prettig voelt en waar je liever zelf begint. In de volgende hoofdstukken maken we die mogelijkheden steeds concreter. Eerst kijken we in hoofdstuk 3 naar de belangrijkste AI-hulpmiddelen die je tegenkomt. Daarna leer je in hoofdstuk 4 hoe je opdrachten zo formuleert dat de kans op een bruikbaar antwoord groter wordt.

Je hebt nu een eerste indruk van AI voor iedereen.

Maar dit is nog maar het begin.

Wil je weten hoe je zelf aan de slag gaat met AI en wat het voor jou kan betekenen? Lees dan verder in het volledige boek.